

Kanta-Hämeen oikeusaputoimisto
yleinen edunvalvonta
Johtava yleinen edunvalvoja Päivi Pyykkö

22.2.2016

OIKEUSMINISTERIÖLLE
oikeusministerio@om.fi
Kirta.heine@om.fi

**Lausuntopyyntö 9.2.2016 OM 7/33/2015 koskien luonnosta hallituksen esityksestä
laiksi valtion oikeusapu- ja edunvalvontapiireistä**

Nykytilan arviointi

Hallituksen esityksessä lähtökohtana on hallinnon keventäminen ja kooltaan pienien hallintoyksikköjen yhdistäminen kuudeksi piiriksi. Hallinnon supistaminen on sikäli perusteltua, että oikeusaputoimistot ovat suhteellisen pieniä yksiköitä tällä hetkellä ja näin ollen voidaan olettaa, että hallinnon keskittämällä voidaan säästää toimistojen resursseja substanssityöhön. Tälle uudistukselle on kuitenkin annettu suhteellisen suuret saappaat ja hengästyttävän nopeasti juokseva aikataulu, joka toivottavasti ei tule näkymään valmiissa rakenteessa.

Hallinnon keventäminen nähdään varmasti positiivisena lähtökohtana, mutta hallinnon keskittämisessä voidaan nähdä uhkana yksittäisten toimistojen äänen hukkuminen hallinnon ratkaisiin. Tämä asettaa piirien johtajien tehtäväkuvaan oman haasteensa – kuinka tehtäväkuva voidaan muodostaa toimistoja kuuntelevaksi, mutta samalla tarpeeksi tehokkaaksi.

Nykytilannetta voidaan kritisoida yleisen edunvalvonnan aseman osalta, kuten hallituksen esityksessä on tuotu asiaa esille. Kaavailtu uudistus rinnastaisi oikeusavun ja edunvalvonnan toimistot omiksi yksiköikseen ja toivottavaa on, että edunvalvonnalta poistuisi uudistuksen myötä ”lapsipuolen asema”. Tätä tavoitetta tukee myös johtavalle yleiselle edunvalvojalle kaavailtu asema toimia oman toimistonsa esimiehenä. Johtavilla julkisilla oikeusavustajilla ei voi olla luonnollisesti samanlaista näkemystä ja kokemusta edunvalvonnan saralta, jonka johtavat yleiset edunvalvojat ovat saavuttaneet työskennellessään edunvalvonnan tehtävissä.

Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Piirin johtajalle suunniteltu toimivalta jakaa resursseja toimipaikkojen kesken on lähtökohdaisesti järkevä uudistus. Edunvalvonnan työmäärä voi todellisuudessa muodostua hyvinkin epätasaisesti ja tällä hetkellä oikeusapupiirien sisällä voi olla suuria eroja toimistojen henkilötyövuosissa. Piirin johtajalla tulisi toivottavasti olemaan tarkka näkemys oman piirinsä sisällä olevista henkilöstötarpeista ja hänellä olisi mahdollisuus jakaa toimistojen välillä resurssit oikeassa suhteessa,

Postiosoite

PL 800
13101 Hämeenlinna
Birger Jaarlin katu 13

Puhelin

029 565 2110
Puhelinaika:
klo 10:00-12:00

Telefax

029 565 2109

Sähköposti

paivi.pyykkö@oikeus.fi

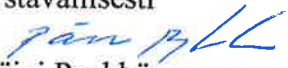
Esityksessä on otettu tulkinaksi se, että esteellisyys oikeusavun ja edunvalvonnan osalta poistuu, koska toiminnoista muodostetaan rinnakkaiset. Tulkinta voi kuitenkin muodostua ongelmalliseksi, sillä oikeusavun ja edunvalvonnan henkilökuntaa työskentelee monella paikkakunnalla yhteisissä tiloissa toimitilakonseptin mukaisesti. Käytännön elämässä tämä tarkoittaa yhteisiä asiakaspalvelutiloja, yhteisiä faxeja, taukotiloja ja muita tilanteita, joissa esteellisyys voi syntyä.

Ongelmalliseksi muodostuu myös kaavailtu suunnitelma siitä, että edunvalvojalta ei pyydetä enää suostumusta tehtävään, vaan uusi päämies määrätään suoraan toimistolle ja esteellisyystarkastus jäisi jälkikäteiseksi. Mikäli esteellisyystarkastuksia ei enää suoritettaisi oikeusavussa edunvalvonnan suostumuspyyntöjen osalta, niin kuinka ehdotuksessa mainitut mahdolliset yksittäiset esteellisyystilanteet jatkossa huomattaisiin varmasti? Etukäteistarkastuksen poistuminen herättäisi myös huolen siitä kenen vastuulla esteellisyyden toteaminen jatkossa olisi? Yksittäisen edunvalvojan, vai johtavan yleisen edunvalvojan? Tilanne tulisi olla selkeä, että mahdolliset esteellisyydet voitaisiin havaita edunvalvonnassa myös jatkossakin.

Johtavan yleisen edunvalvojan hallinnolliset ja esimiestehtävät eivät uudistuksen myötä tule kovinkaan suuresti vähenemään. Johtavat edunvalvojat ovat hoitaneet monia hallinnollisia tehtäviä substanssityönsä ohella ja ehkä voidaan olettaa, että hallintosihteereiden työpanos on voinut painottua enemmän oikeusavun puolelle. Johtavien yleisten edunvalvojien palkkausta lienee syytä tarkastella uudistuksen yhteydessä ja korottaa sitä sellaiselle tasolle, että se on oikeassa suhteessa esimiestyön vaativuuden kanssa. Myös yleisten edunvalvojien palkkauksen tarkasteluun voi olla syytä ryhtyä.

Piirin johtajan rinnalla toimivien sihteereiden määrään tulisi sikäli kiinnittää erityistä huomiota, että liian vähäinen hallinto henkilöstö todennäköisesti aiheuttaa hallintotehtävien valumisen takaisin toimistoille, vaikka uudistuksen tavoite on juuri päinvastainen. Uhkana voidaan nähdä myös se, että toimistoille jäisi todellisuudessa enemmän hallintoa kuin uudistuksella on tarkoitettu siirrettävän piirin johtotasolle.

Ystävällisesti

Päivi Pyykkö

Kanta-Hämeen oikeusaputoimiston

Johtava yleinen edunvalvoja

